

Til: Fakulteter, sentre, museer, LOS

Dato: 26.03.2019

Saksnr.: 2014/4145 MTHEODOR

Høring - vurdering og dokumentasjon av utdanningsfaglig kompetanse

Kunnskapsdepartementet har fastsatt endring i forskrift 9. februar 2006 nr. 129 om ansettelse og opprykk i forsknings- og undervisningsstillinger. Endringen innebærer at det innføres nye krav til utdanningsfaglig kompetanse ved ansettelse og opprykk i førsteamanuens- og professorstillinger med virkning fra 1. september 2019.

Dette innebærer at UiO må revidere sitt regelverk knyttet til ansettelse i vitenskapelige stillinger, samt retningslinjer for pedagogisk basiskompetanse.

UiO må utvikle nærmere kriterier for vurdering av den ansattes utdanningsfaglige kompetanse, samt hvordan disse skal dokumenteres. Dette vil berøre flere reglementer og veiledninger knyttet til ansettelse og opprykk. Kriterier og dokumentasjonskrav skal bygge på rapport fra arbeidsgruppe for merittering av utdanningsfaglig kompetanse, fremlagt for [universitetsstyret i desember 2018](#).

Hvilke stillinger berøres av endringene?

Kravet om å utvikle nærmere kriterier for utdanningsfaglig kompetanse og dokumentasjon av dette gjelder generelt, og vil således omfatte både kombinerte stillinger som førsteamanuensis/professor og undervisningsstillinger, som universitetslektor, førstelektor og dosent. Prinsippene for vurdering av utdanningsfaglig kompetanse bør være lik for disse stillingskategoriene.

Ny forskrift fastsetter endrede kompetansekrav for ansettelse og opprykk for stilling som førsteamanuensis og professor.

For førsteamanuensis endres kravet fra «*Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning*».

til

«Søkere skal bedømmes, men ikke rangeres, på om de oppfyller følgende krav: Gjennomført eget program (minimum 200 timer)/relevante kurs og egen praktiske undervisning, og opparbeidet grunnleggende ferdigheter innen planlegging, gjennomføring, evaluering og utvikling av undervisning og veiledning (grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå). Ferdighetene skal dokumenteres i form av en systematisk og samlet fremstilling som vurderes ved institusjonene. De som ikke oppfyller kravene ved

ansettelsen, skal pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen. Institusjonene kan etter § 1-1 fastsette høyere krav og bestemme at disse skal gjelde i bedømming og rangering av søkere».

For professor endres kravet fra «*Dokumentert relevant praktisk-pedagogisk kompetanse på grunnlag av utdanning eller undervisning og veiledning*».

til

«I tillegg til de krav til grunnleggende kompetanse for undervisning og veiledning på universitets- og høyskolenivå som er gitt til stilling som førsteamanuensis, skal det dokumenteres:

- Kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid*
- Bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ ph.d.- nivå*
- Deltakelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfelleskap»*

For lektor- og dosentstillinger er det ingen endringer i forskriftens krav til pedagogisk kompetanse, men kravet til institusjonene om å utvikle nærmere kriterier for utdanningsfaglig kompetanse omfatter også disse. Lektor- og dosentstillingene har en klar innretning mot undervisningsoppgaver. Krav til utdanningsfaglig kompetanse bør derfor ikke settes lavere for lektor/dosent enn for førsteamanuensis/professor, men det vil være nødvendig å gjøre noen tilpasninger basert på ansettelsesprosess for de ulike stillingskategoriene.

Bistillinger er ikke omtalt i forskriften. Praksis ved UiO er at vurdering av kvalifikasjoner i bistillinger bygger på samme kompetanseprofil som ordinære stillinger, men vektingen av de konkrete momentene kan variere noe basert på stillingsinnhold. I henhold til UiOs retningslinjer for praktisering av pedagogisk basiskompetanse er kravet til pedagogisk basiskompetanse for bistillinger satt til ca. halvparten av hva som kreves for fulle stillinger. Samme prinsipp kan videreføres i reviderte retningslinjer.

Som utgangspunkt foreslås at de samme prinsippene legges til grunn ved vurdering av utdanningsfaglig kompetanse for alle stillingskoder, og at samme type dokumentasjon etterspørres ved ansettelse og opprykk både for kombinerte stillinger og undervisningsstillinger. Avdeling for personalstøtte ber om enhetenes synspunkter på dette.

Konkretisering av utdanningsfaglig kompetanse

Kravene som oppstilles i forskriftene er minimumskrav. UiO må selv utvikle overordnede kriterier og dokumentasjonskrav som konkretiserer disse. Institusjonen har anledning til å stille høyere utdanningsfaglige krav og legge disse til grunn ved bedømmelse av ansettelse og opprykk. Kriteriene som settes på UiO-nivå bør være overordnet og åpne for at fakultetene kan ha fagspesifikke supplerende retningslinjer.

Vurdering av utdanningsfaglig kompetanse skal bygge på Scholarships of teaching and learning (SoTL) som teoretisk grunnlag. SoTL legger vekt på studentenes læring i fokus, refleksjon rundt egen praksis, dokumentasjon av erfaringer og deling av kunnskap i et kollegialt fellesskap. SoTL-kriteriene vil innebære at følgende bør dokumenteres i forbindelse med ansettelse og opprykk:

- Fokus på studentenes læring
- En klar utvikling over tid
- En forskende tilnærming
- En kollegial holdning og praksis

Disse prinsippene er lagt til grunn når man har etablert ulike meritteringsordninger ved de ulike universitetene i Norge og Norden.

Forslagene beskrevet under ligger tett opp til forskriften og innebærer at UiO ikke stiller høyere kompetansekrav, ut over at refleksjon rundt egen rolle samt diskusjon og begrunnelse av egne valg i undervisningsrelatert arbeid er lagt til for å knytte an til SoTL-prinsippene. Det vil være mulig å stille tilleggskrav for det enkelte fagområde. Tilleggskrav kan også stilles i kunngjøringsteksten basert på vurdering av konkret behov i den enkelte stilling.

Forslag til krav for ansettelse og opprykk til førsteamanuensis/førstelektor:

- Skal ha gjennomført kurs i universitetspedagogisk basiskompetanse eller tilsvarende relevante kurs med omfang på minimum 200 timer
- Skal ha noe praktisk undervisningserfaring og kunne reflektere over egen rolle i undervisning, samt diskutere og begrunne egne valg i planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisning
- Skal dokumentere grunnleggende ferdigheter med planlegging av undervisningsopplegg
- Skal dokumentere grunnleggende ferdigheter innen evaluering- og utviklingsarbeid knyttet til undervisning og veiledning

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

Forslag til krav for ansettelse og opprykk til professor/dosent:

- Skal ha gjennomført kurs i universitetspedagogisk basiskompetanse med omfang på minimum 200 timer
- Skal ha bred erfaring fra undervisning på ulike nivåer og kunne reflektere over egen rolle i undervisning, samt diskutere og begrunne egne valg i planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisning
- Skal ha bred erfaring fra veiledning, fortrinnsvis på master/ph.d-nivå
- Skal dokumentere ferdigheter med planlegging av undervisningsopplegg
- Skal dokumentere ferdigheter innen evaluering- og utviklingsarbeid knyttet til undervisning og veiledning

- Skal dokumentere arbeid med kvalitetsutvikling i egen undervisning og veiledning over tid
- Skal dokumentere deltagelse i utvikling av utdanningskvalitet i fagfellesskap

De som ikke oppfyller kravene ved ansettelsen pålegges å oppfylle dem innen to år etter ansettelsen.

Avdeling for personalstøtte ber om tilbakemeldinger fra enhetene på den foreslåtte formuleringen av kompetansekrav.

Hvordan skal utdanningsfaglig kompetanse dokumenteres og vurderes?

Utdanningsfaglig kompetanse vil være vurderingstema på ulike stadier av en ansettelsesprosess, og det vil være flere elementer som inngår i vurderingen.

1) Dokumentasjon vedlagt søknad

Arbeidsgruppen for merittering av utdanningsfaglig kompetanse foreslår at utdanningsfaglig kompetanse skal vurderes hovedsakelig gjennom en form for organisert dokumentasjon av søkerens profesjonelle utvikling og oppnådde kompetanse innen undervisning, ofte omtalt som pedagogisk mappe. En slik mappe er bygd opp av flere dokumenter, og kan være elektronisk eller papirbasert. En pedagogisk mappe vil normalt inneholde både dokumentasjon på gjennomførte utdanningsrelaterte oppgaver og refleksjonsnotater der underviseren reflekterer over eget pedagogisk syn, begrunnelser for egen undervisningspraksis og egen utvikling.

Dagens Retningslinjer for tilsetning av førsteamanuensis og professor ved UiO anbefaler søkere å innlevere en «mappe eller portfolio» som dokumenterer søkerens «øvrige kvalifikasjoner». I Veiledning for søkere og medlemmer av bedømmelseskomite om dokumentasjon, vurdering og vektlegging av kvalifikasjoner ved tilsetning/opprykk i faste vitenskapelige stillinger har UiO anbefalt følgende oppbygging av denne type mapper:

- *«Beskrivelser av søkerens virksomhet og resultater innen området*
- *Dokumentasjon som eksemplifiserer og støtter beskrivelsene*
- *Refleksjon over ens virksomhet og kvalifikasjoner innen disse områdene og utviklingen av dem over tid, sett i forhold til ens helhetlige kompetanse for stillingen».*¹

Grunnprinsippene bak denne formen for dokumentasjon av utdanningsfaglig kompetanse vil altså være kjent, men krav til innhold og struktur bør revideres i lys av SoTL.

UiO har i Regler for tilsetning av professorater og førsteamanuensisstillinger flere eksempler pedagogiske kvalifikasjoner, og eksemplene er utdypet i veiledning for søkere og medlemmer av bedømmelseskomiteer. De mest relevante delene av UiOs retningslinjer med lenker finnes i vedlegg 1.

¹ <https://www.uio.no/om/regelverk/personal/vitenskapelig/veilsokeremedlbedommelse.html>

Enkelte enheter har egne retningslinjer eller maler som berører søkeres dokumentasjon og refleksjon rundt egen utdanningsfaglig kompetanse. En kort oversikt over disse gis i vedlegg 2.

Dokumentasjonen som etterspørres må svare til de fastsatte kompetansekravene og samtidig ivareta SoTL-kriteriene. Avdeling for personalstøtte anbefaler at UiO, i tråd med praksis i Norden, bør etterspørre både dokumentasjon av og refleksjon rundt egen praksis og kompetanse. Det er ellers noe variasjon i konkrete krav de ulike universitetene stiller til utformingen av dokumentasjon. To eksempler på krav til innhold i pedagogisk mappe finnes i vedlegg 3.

I forslaget til dokumentasjon som bør etterspørres ved ansettelse og opprykk er det lagt vekt på at både refleksjon, oversikt over praktisk erfaring og dokumentasjon ivaretas. Det er også lagt vekt på SoTL-kriteriene, samt at det som etterspørres må være tilstrekkelig til å møte kompetansekravene som er stilt for den aktuelle stillingen.

Forslag til dokumentasjonsgrunnlag ved UiO:

- Et refleksjonsnotat med omtale av følgende temaer
 - Din undervisningsfilosofi, hvordan den er forankret i pedagogisk/fagdidaktisk teori og hvordan den har påvirket valg av undervisningsformer
 - Hvordan du arbeider for å fremme studentenes læring i ulike undervisnings- og vurderingssituasjoner
 - Hvordan du som underviser har utviklet deg fram til i dag, og hvordan du planlegger videre utvikling av din utdanningsfaglige kompetanse
 - Dine refleksjoner rundt begrepet forskningsbasert undervisning
 - Hvordan du som underviser samhandler i et kollegialt fellesskap for å bidra til å oppnå institusjonens strategiske mål for utdanningskvalitet
- En pedagogisk CV som konkretiserer praktisk erfaring, eksempelvis
 - Gjennomførte pedagogiske kurs
 - Undervisningserfaring (omfang, nivå, undervisningsform)
 - Veiledningserfaring (nivå, antall kandidater, tidsrom)
 - Eksamensarbeid (type eksamen, nivå, rolle)
 - Publiserte lærebøker og andre fagdidaktiske tekster
 - Annet utarbeidet læringsmateriale, herunder nettressurser
 - Gjennomførte evalueringer av egen undervisning
 - Deltagelse i pedagogisk utredningsarbeid
 - Undervisningsadministrasjon
 - Gjennomført utviklingsarbeid innenfor utdanningsfeltet
- Dokumentasjon på forholdene som er påberopt
 - Eksempler på aktuell dokumentasjon kan være kursbevis, attester, uttalelser fra leder, eksempler på undervisningsopplegg, lenke til nettressurser o.l.

Avdeling for personalstøtte ber om tilbakemelding fra enhetene på foreslåtte dokumentasjonsgrunnlaget, samt om retningslinjene bør angi et normalt omfang av dokumentasjon på utdanningsfaglige kvalifikasjoner.

2) Prøveundervisning

Prøveforelesning ofte brukes ved nyrekruttering, og inngår som et element i vurdering av både personlig egnethet og pedagogisk kompetanse. Prøveforelesninger er ikke i seg selv tilstrekkelig for å vurdere utdanningsfaglig kompetanse, men et godt supplement til dokumentasjon vedlagt søknad.

Det er ikke påkrevd å endre dagens regelverk for å ta i bruk prøveforelesninger. AP foreslår likevel at formålet med prøveforelesning tydeliggjøres i retningslinjene, for å tydeliggjøre helheten i vurderingen av pedagogiske kvalifikasjoner. Det foreslås i tillegg at retningslinjene bruker begrepet prøveundervisning i stedet for prøveforelesning, for å synliggjøre at et større mangfold av undervisningsformer kan tas i bruk.

3) Intervju

Søkerens personlige egnethet vurderes i hovedsak gjennom intervju og referanseintervju. Intervjuene kan også brukes til å supplere vurdering av utdanningsfaglig kompetanse, for eksempel gjennom oppfølgingsspørsmål til pedagogisk mappe eller prøveforelesning. AP foreslår at formålet med intervju utdypes i retningslinjene, for å tydeliggjøre at intervju også kan bidra til vurdering av utdanningsfaglig kompetanse.

Hvordan skal utdanningsfaglig kompetanse vektes?

I ny forskrift sies i § 1-4 tredje ledd (Kompetansekrav for ansettelse i stilling som førsteamanuensis) at søkere skal «*bedømmes, ikke rangeres*», på om de oppfyller forskriftens grunnkrav til pedagogisk kompetanse. Det er praksis ved UiO i dag at bedømmelseskomiteen tar stilling til hvorvidt søkeren oppfyller kravet til pedagogisk basiskompetanse.² Dersom bedømmelseskomiteen er i tvil om kravet kan det innhentes særskilte uttalelser om dette. Der innsendt dokumentasjon viser utdanningsfaglig kompetanse ut over basiskompetanse, for eksempel oppnådd status som merittert underviser, må dette kunne tillegges vekt også i rangeringen.

Pr. i dag beskriver UiOs retningslinjer for tilsetting i professorater og førsteamanuensisstillinger to hovedområder i kompetanseprofilen bedømmelseskomiteen skal vurdere. Hovedområde I er vitenskapelige/faglige kvalifikasjoner og hovedområde II består av pedagogiske kvalifikasjoner, formidlingskvalifikasjoner og kvalifikasjoner for ledelse og administrasjon. I rangeringen av kompetente søkere skal hele bredden av kvalifikasjoner trekkes inn og vurderes eksplisitt, men

² <https://www.uio.no/om/regelverk/personal/vitenskapelig/pedbasisprakt.html>

med mindre annet er angitt tillegges vitenskapelige kvalifikasjoner vekt foran øvrige faglige og andre kvalifikasjoner.³

Arbeidsgruppen for merittering av utdanningsfaglig kompetanse foreslår at utdanningsfaglig kompetanse skilles ut som et eget punkt. I den forbindelse anses det hensiktsmessig å samtidig skille formidling fra annen kompetanse. Det legges til grunn at den vitenskapelige kompetansen bør fortsatt vektes tyngre enn øvrige kompetanser. Når det skilles tydeligere mellom de ulike områdene bør det også diskuteres om vektingen mellom utdanningsfaglig kompetanse, formidling og øvrig kompetanse skal presiseres nærmere. De fire områdene som skal vurderes blir da følgende:

- vitenskapelig/annen faglig kompetanse
- utdanningsfaglig/pedagogisk kompetanse
- formidling
- annen kompetanse (administrasjon, ledelse, personlig egnethet)

Avdeling for personalstøtte ønsker tilbakemelding fra enhetene på å synliggjøre utdanningsfaglig kompetanse og formidling som egne områder, samt hvordan de ulike kompetanseområdene bør vektes.

Avdeling for personalstøtte ber om tilbakemelding på spørsmål som er tatt opp i notatet innen torsdag 25. april.

Med hilsen

Irene Sandlie
personaldirektør

Mari Theodorsen
rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Mari Theodorsen
+4722859358, mari.theodorsen@admin.uio.no

³ <https://www.uio.no/om/regelverk/personal/vitenskapelig/tilsettingprof.html>